

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. VIII. S. Justinæ aliorumque Sanctorum reliquiæ in templum novum
solemniter transferuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A ut populus videre vota que sua adimplere posset, timentes, ne quid inconvenientis succedat, dum capsæ ipsæ apertæ extarent, tres aut quatuor monachos totidemque cives assistere, meque cancellarium onus aperiendi claudendique capsas suscipere voluerunt.

§ VIII. S. Justinæ aliorum- que Sanctorum reliquiæ in templum novum solem- niter transferuntur.

A die vi Martii reliquiæ in conspectu populi,

Sic rebus, ut superiore § vidimus, comparatis, nihil, quo minus jam solemnibus reliquiarum translatio institueretur, desiderari videbatur. Die itaque Veneris, pridie Nonas Martii in summo mane, omnibus congrue præparatis, in locum prædictum capsis delatis, et apertis, tanta populi et utriusque sexus multitudo ad corpora sancta visenda continuo concurrebat, ut a mane usque ad noctem quotidie confluens, alter alteri loco cedere non posset. Huc cæci conducebantur: huc surdi: huc muti: huc a dæmonibus vexati, aliisque morbis affecti accedebant, ob merita Amicorum Dei a divina Majestate pristinam sanitatem recuperare, votique compotes fieri sperantes: multi sincere devoteque divinum implorantes auxilium, intercedentibus ipsis Sanctis, gratiam obtinentes, vota sua quotidie offerebant. Inter cætera miracula, quæ omnipotens Deus ob Amicorum suorum merita (horresco referens) in iis gloriam suam manifestavit. Soror Camilla, Exc. Jur. Utr. periti Francisci Papafava, nob. Patavini, monialis professa in monasterio S. Annæ, Ordinis S. Benedicti, ob insupportabilem oculorum dolorem amborum, luce, deinde voce, postremo pedum beneficio privata; ita, ut nec videre nec loqui, nec pedibus stare posset, multum tempus hanc substinens infirmitatem, ita ut medicamina medelaque sibi cum maximo sui corporis dolore per Exc. medicinæ et chirurgiæ peritos quotidie præstita facere non potuerunt, ab omnipotenti Deo est consecuta.

contingentibus interim non paucis miraculis,

115 Nam præfata soror Camilla, considerans, quod ægritudo sua desperata ab omnibus habebatur, confessa et contrita, corpore Domini devote suscepto, ad ædem D. Justinæ sese deferri voluit, et ingressa locum, ubi corpora Sanctorum reperiebantur, devote super unoquoque preces porrigens suas, ad corpus S. Justinæ Cruce signando illos et oculos tetigisset, interrogata a nob. D. Bernardino Papafava, ejus patruo, an vidisset caput S. Justinæ benedictæ, respondit: « Missier si » *quod est* « Ita domine » ex quibus verbis a se prolatis stupefacta sensit, omnes suos sensus sui corporis commoveri, et ibi tunc (mirabile dictu) surrexit, nullo coadjuvante, per seipsam ambulavit, vidit et loquebatur. Voce itaque, visu, et pedum beneficio simul recuperatis, laudans omnipotentem Deum, quod super se, intercedentibus Sanctis suis, misericordiam fecerit, læta domum est reversa. Soror Barbata Leona, nobilis Patava, monialis velata in monasterio B. Antonii peregrini, quæ ob quandam ægritudinem jam annis quatuor,

vocem amiserat, ita quod loqui non posset, videns, quod cura medicorum minime sibi prodesset, habita notitia de iis, quæ ab omnipotenti Deo in Sanctis suis apud ædem S. Justinæ fiebant, mente et corde contrita ad Amicorum Dei suffragium pervenire decrevit, sperans et ipsa se sanitatem consecuturam, et super singulis corporibus benedictis factis orationibus, perventa ad corpus S. Justinæ majori fervore deprecando, cum quidam monachus capite dictæ Divæ os supplicantis tetigisset, statim vocem recepit, sanaque ad monasterium est reversa, læta magnificans Deum. Soror Marina de Fabritiis, Veneta, monialis professa in monasterio S. Mathiæ, per annos duodecim patiens stomachi dolorem, ita quod cibos retinere non posset, febre quasi continua ejus corpus vexante, medicamine provisionibusque nil proficientibus, intellectis iis, quæ per divinam Majestatem in Sanctis suis in æde S. Justinæ fiebant, ad corpora Sanctorum perventa, preces ex corde porrigens, et ad corpus S. Justinæ orando omnipotentem Deum, ut per merita Sanctorum suorum sanitatem sibi restitueret, statim reversa domum, libera remansit.

114 Quæ licet in urbe Patavio, et alibi nota manifesta que sunt, nihilominus Rever. Suffraganeus, abbas, Sapientes ad utilia et ecclesiarum provisos, ut cæteris notificentur ea, quæ omnipotens Deus in Sanctis suis facere voluerit, et quod increduli credant, Amicorum Dei intercessionibus nobis multum prodesse, veridicum voluerunt formari processum. Tribus itaque notariis, cancellario, et uno curiæ episcopalis scriba, meque Cancellario Com. assumptis conscribentibus, per Rev. Suffraganeum, præsentibus Sapientibus et provisoribus, in processu nominatis non solum principalibus, sed etiam medicis, multisque aliis notitiam habentibus, sub juramenti vinculo examinatis, ea vera fuisse et esse, satis supraque comprobatum est. Præterea quidam Andreas Pulzatus de vico Masera, vicariatus Consylvarum, diocesis Paduanæ, in confinio S. An. domi Dominici Quarantaotto moram trahens, ob nervorum debilitatem pedibus subsistere non valens, per decennium hac laborans infirmitate, crucolis per civitatem mendicans, ad corpora sancta perventus, pro sanitate recuperanda enixe orando ibidem, multis videntibus, relictis crucolis, voti compos lætus per templum deambulabat. Cujus testiumque ibi præsentium, per me cancellarium tunc temporis examinatorum, depositiones in scriptis redactæ hoc comprobant miraculum ab omnipotenti Deo, intercedentis Sanctis suis, factum. Multa alia signa in Amicis suis fecit divina Majestas, quæ in præsentis documento scripto non sunt. Quo in loco cum corpora benedicta per novem dies cunctis ostensa permansissent, Rever. abbas, Sapientes et provisos in arcibus jam præparatis reponere volentes, illa circum circa Patrum vallis processionaliter prius deferri decreverunt.

115 Die itaque Dominica, Idibus (xv) Martii in mane, solemnibus Missa ad altare Majus templi novi devote celebrata, tanta populi et utriusque sexus multitudo et in ecclesia et super Prato vallis reperiebatur, tantaque devotione expectabat, ut nihil ultra desiderari potuerit, fratralis temporalibus et spiritualibus præcedentibus, doctoribus in utraque facultate, et universo clero,

AUCTORE
J. B.

E
usque ad diem
xiv posita,

F

postridie solemni supplicatione circumferuntur;

AUCTORE
J. B.

clero, ordine servato, intervenientibus, corpora Sanctorum processionaliter, devote ac honorifice e templo novo circum Pratum vallis, undique pannis coopertum, delata, Rev. suffraganeo, clariss. rectoribus, Sapientibus Reipublicae, provisoribus ecclesiarum et aliis numero quasi infinito cum Corpore D. N. Jesu Christi, singulis suo loco subsequentibus, in idem templum remissa fuerunt, ibi per nonnullos dies permansura, populo devotionis gratia, hoc permixtae cupienti, ostendenda, cujusque processio- nis ordo paulo infra describitur.

sequenti vero
die Jovis suis
arcis,

116 Die Jovis xiv Calendas dicti mensis Rev. Suffraganeus, abbas, monaci, Sapientes, et provisores praenominati in loco subcon- fessionis, ubi corpora ipsa reperiebantur, per- venti, omnibus jam praeparatis, decreverunt corpora Sanctorum in arcis suis reponere in perpetuum permansura. Singulis itaque capsis ligneis apertis, singula Sanctorum corpora ex- tracta, et in syndone sericea rubei coloris invo- luta in totidem capsis plumbeis, longis circiter pedes tres, de novo factis, posita extiterunt, elogio uniuscujusque Sancti, et praesentis Actus mentionem faciente, in qualibet capsula incluso. Verum antequam dicta corpora in syndone in- volverentur, Rev. abbas, consentientibus urbis patribus, ibidem assistentibus, ex S. Mathiae tres dentes et nonnulla parva ossa : ex S. Ju- liani et ex S. Maximi ossibus nonnullas reliquias, in consecrandis altaribus ac tabernaculis reponendas, extrahi voluit in bussoli ligneis separatis, Don Celso Priori consignatis, custodiendos. Deinde apertis reliquis capsis duabus plumbeis, ex una corpus S. Justinæ, ex altera corpus S. Lucae, extracta in syndone consimili, qui- buslibet separatim involutum in suis capsis prioribus repositum fuit cum elogio consimili praedictis incluso. Ex corpore S. Justinæ Rev. abbas, eisdem patribus consentientibus, maxil- lam S. Justinæ, adhuc sex dentes in se tenen- tem, prius extrahere voluit, reponendam in ca- pite argenteo S. Justinæ, nec non unum aliud os ejusdem D. Justinæ, in alio tabernaculo reponendum.

triplici sigillo
munitis, in-
cluduntur,

117 Cumque praedicta novem capsae plum- beae, novem corpora Sanctorum continentes, clausae, fune ligatae, tribusque sigillis, uno S. Justinæ, secundo praedicti suffraganei, tertio Com. Paduae signum habentibus, cera congrue impressis, capsis item ligneis in singulis arcis conservandi gratia impositis, cumque caetera omnia praeparata essent, Rev. suffraganeus et abbas, monacis, cereis accensis, laudes condi- gnas omnipotenti Deo reddentibus, Mag. Sap. sap. provisoribus, patribusque et populo assi- stentibus, devotique subsequentibus, singula altaria, singulasque arcas solemniter benedixe- runt singulis dedicantes. Demum sub ipsius Sancti nomine praedicta Sanctorum corpora singula in singulis arcis cujuslibet dedicatis, reposita, cooperto marmoreo superimposito, clausa fuerunt, ibi in perpetuum permansura, hoc ordine servato : nam in choro novi templi ad altare Majus S. Justinæ : a dextero lateri chori in prima capella trium Innocentium : in secunda S. Arnaldi : in tertia in sua prima archa alaba- stri S. Lucae : in quarta Felicitatis. Altare vero sinistro in capella prima, S. Juliani : in secunda, S. Maximi : in tertia ex opposito S. Lucae, S. Ma- thiae : in quarta, S. Urii corpora permanserunt.

118 Die autem nona Calendas ejusdem mensis in sacristia ecclesiae aedis veteris, praesentibus Sapientibus, provisoribus urbis et aliis, Rev. abbas maxillam S. Justinæ cum quinque den- tibus, sexto dente a maxilla separato, ac alio osse in uno tabernaculo ex postea repositis, diligenter custoditam et involutam in uno capite argenteo S. Justinæ, per Bernardinum aurifi- cem clauso et bene communito, ponere voluit. In aede itaque veteri S. Prodocimi corpus re- mansit, ubi et multos alios Dei amicos, quorum nomina ob vetustatem ignorantur, reperiri cre- dendum est. Corpora autem Sanctorum, quo- rum mentio supra facta est, ad quæ utriusque sexus multitudo devotionis gratia in afflictioni- bus suarum rerum suffragium apud divinam Majestatem implorans quotidie convenit, voti compos votaue offerens, in templo novo, ma- gnifice fabricato, requiescunt. Videntes autem jam in paradiso pro hac sua charissima patria, devotissimoque populo continuo intercedere, dubitandum non est, apud Dominum Deum nostrum; cujus nomen sit in seculum seculi benedictum.

D
excepta ta-
men reliqui-
um S. Justi-
nae parte;

119 Praedictis autem, dum sic, ut supra, agerentur, partim singulis, partim his, et par- tim illis, interfuerunt Mag. D. Bonifacius Papa- fava, Franciscus Caput Vacae, equites, Antonius de Rustica, et Hieronymus Polcastro in urbem reversi, Sapientes ad utilia Reipublica, Fran- ciscus Caput Listae, eques, Petrus Bagorotto, Baptista de Doctoribus, et Antonius Borromeo, ecclesiarum provisores. Nec non Mag. DD. Jo. Zabarella, Ludovicus Docto, Gregorius de Do- ctoribus, et Ludovicus Leo ex ordine equestri, Gaspar Fabianus, Marcus Antonius Zabarella, Marcus Antonius Mussato, Transalgardus Caput Listae, Julius Bradiolus, Paganus de Rido, Ja- cobus Leo, Annibal Buzzachareno in jure, ac Paulus Ursatus in artibus, periti, Jo. Barisonus, Trapolinus de Trapolinis, Zachus de Zachis, Lucillus Beraldus, Jo. S. Vliana, Paulus Alva- rottus, Jacobus Docto, et Joan. Antonius ab Orologio, omnes ex collegio Sapientes Reipu- blicae Patavinae : RR. Franciscus Zabarella archipresbyter, Hercules ex Comitibus S. Bo- nifacii canonicus, Mag. D. Petrus Mazzeoleus rector DD. Juristarum, Bernardinus Papafava, cum Francisco et Marsilio, ejus filius, nec non Ludovicus Buzzachareno, Mathaeus Vitalianus, Marcus Antonius Caballinus, Pax a Scala, Le- gum Doctores, Rumbaldus de Rido, Alexander Businello, Marcus a sole : Joannes Pizzaco- minus : Philippus Vitalianus, Andreas Bonfio, honor. cives : item docti tabelliones, Joannes Reffatus, Petrus Antonius Garatus, ac Gaspar Mazocchus, Joannes Baptista Cremona, Pelle- grinus Galeatus, et multi alii, tam laici, quam clerici.

E
quibus vel
omnibus, vel
aliquibus hic
nominati in-
terfuere.

120 Haec sunt elogia comperta in capsula S. Lucae in vase ligneo. Ut posteris hujus sanctissimi Lucae Evangelistae relinqueretur memoria, opera pretium esse, duximus, quod diebus nostris acciderit, compendiosa narratione digere. Anno Domini MCCCCLXIII, quo tempore in alma urbe Veneta erat dux inclytus vir Christophorus Maurus, et in hoc monasterio praesidebat Rev. D. Bernardus Placentinus, qui fere LXX monachos sub se tenebat, degentes in obser- vantia verae pietatis Christianae et religione sancti patris nostri Benedicti, reformate per vere

Inscriptiones
aliquot

A vere beatum virum D. Ludovicum Bacto, duo fratres S. Francisci detulerunt Venetias a partibus Boxinæ quoddam corpus, quod asserebant esse S. Lucæ Evangelistæ; sed quoniam jam annos mille ex clarissimis testimoniis scripturarum, tam Latinis, quam Græcis certissima notitia habebatur, quod isdem Evangelista esset Paduæ in cœnobio Justiniano, ut rei veritas cognosceretur, per inclytum Dominum Venetum decretum fuit, ut ejus sepulchrum aperiretur, in quo fere omnia ejus ossa, præter caput, quod imperator Fredericus Barbarossa huc transiens abstulisse dicitur, in capsula plumbea reperta sunt; et ita universi veritatem perspicientes, Deum glorificaverunt, et universa populi multitudo ad eam gloriosam inventionem cucurrerunt, laudantes Deum, qui hanc regiam urbem digno sublimavit munere.

in hierothecis inventa.

124 Infrascripta in vase vitreo reperiebantur. « Jesus. In nomine sanctissimæ Trinitatis. In » hoc sanctissimo altare, dedicato ad honorem » Beatissimi Lucæ Evangelistæ, sunt recondita » ejusdem Evangelistæ ossa, quod consecravit » Rev. in Christo Pater D. Marcus Niger, episcopus Catharensis, die Dominico 2 mensis Octobris, anno MCCCCLV, et auctoritate a Sede Romana ibi concessa visitantibus devote hoc altare in die suæ consecrationis quadraginta dierum indulgentiam misericorditer indulsit, in perpetuum duraturam. Justina virgo et martyr, regina Paduæ. » Numisma argenteum cum impressione S. Marci ab uno latere, litteris dicentibus : « S. Marcus Venetus. » Ab alio latere, impresso seren. principe Venetiarum, similiter litteris dicentibus : « Franciscus Foscari » Dei gratia Venetiarum dux. » Quæ in capsula S. Arnaldi in carta membrana scripta erant, infra legere facile est : « Anno a nativitate Domini MIII, Indictione v, die Lunæ, xxv mensis Julii, in quo celebrabatur festivitas Jacobi » Apostoli ob reedificationem templi S. Virginis et martyris, Ordinis S. Benedicti Regulam observantis congregationis ejusdem S. Justinæ de Padua, quod cum rueret, destructum fuit, et in loco, ubi antea quiescebant, faciendæ essent nova parietum fundamenta, extractæ fuerunt reliquiæ B. Arnaldi, olim abbatis hujus monasterii, et in præsentî arca venerabiliter collocatæ, trium Innocentium, et aliorum, quorum nomina ob nimiam vetustatem, ignorantur : scripta sunt autem in libro vitæ S. Urii confessoris per D. Petrum, Dei et Apostolicæ Sedis gratiam episcopum Paduanum, et comitem Saccensem, una cum D. Joanne Cornario, abbate S. Benedicti de Mantua, Præsidente Congregationis, abbatibus ac monachis multitudine copiosa, et in hac arca venerabiliter usque ad consummationem templi sub altare Magno partis ecclesiæ, quæ destructa non fuit, permansura collocarunt. »

§ IX. Extrahuntur S. Justinæ reliquiæ et in locum suum solemniter reducuntur.

AUCTORE J. B.

Quamquam eo consilio S. Justinæ reliquiæ anno 1362 sub ara principe templi novi, ut illic perpetuo remaneret, collocatæ fuissent; dum tamen nec curis nec sumptibus parcere S. Justinæ monachi pergunt, quo templi sui splendorem augeant, loco suo ad breve subinde tempus motæ fuerunt. Contigisse id anno 1372, uti et anno 1373 ex iis, quæ infra referentur, facile quis intelliget. At celebris in primis fuit earundem reliquiarum ex ara principe extractio et in eadem reductio anni 1627, cum novus templi S. Justinæ chorus fuit excitatus. Rem iterum ex civitatis Patavinæ Tabulis refero, quæ apud Savolum (sed mendis non raro respersæ) a pag. 178 sic habent : In Christi nomine Amen. Anno ab ejus saluberrima Nativitate MDCXXVII, Ind. XI^a, die Mercurii, VII mensis Aprilis Paduæ in ecclesia S. Justinæ virginis et martyris, post prandium, sub Pontificatu Urbani VIII Pont. Maximi et principatu Serenissimi Joannis Cornelii, Dei gratia Ducis Venetiarum, præsentibus D. Celso Compagnola, D. Ulisse Bragio, D. Nicolao Fasiolo, D. Francisco Sassonia, notariis collegiatis, et Sebastiano Suttore de Pollis, ac aliis etc. (Hæc totidem verbis ibidem Latine leguntur; cetera Italice, exceptis inscriptionibus). Cum reverendi S. Justinæ monachi hujus civitatis, Congregationis Casinensis occasione novi chori, quem exstruunt, tollere e loco præsens altare Majus in capite ecclesiæ et chori situm deberent, cumque id operis jam inchoassent, certiores ea de re fecerunt illustrissimum et excellentissimum Dom. Hieronymum Lando equitem, hujus civitatis prætorem meritissimum, et Mag. Frizerinum Capodiuaeca equitem, Zorzi da Lion, et Livium Zabarella equitem, decuriones, nec non Dominum Antonium Polcastro equitem, comitem Alexandrum de Panego, Benedictum Salvadego D. et equitem, et Franciscum da Religio ad ecclesias decuriones, supplicantes illustrissimis, excellentissimis, ac magnificis dominis, ut operis prædicti principio ea de causa interesse velint, quod sub dicto altari ossa gloriose virginis et martyris Justinæ, civitatis hujus patronæ, conquiescant.

iterum anno 1627, novi chori condendi causa

125 Qui illustrissimi et excellentissimi domini prætor et decurionis supradicti, una cum prædicto domino equite Polcastro, negotiorum civitatis causa absentibus aliis collegis ad ecclesias decurionibus, ad ecclesiam S. Justinæ se contulerunt, ubi sibi Reverendum dominum Modestum Paduanum, monasterii illius abbatem dignissimum et dominum Vitalianum Paduanum, Priorem, ceterosque illius monasterii presbyteros, sibi obvios, comites et ad eum locum duces habuerunt, ubi destrui jam cœperat exiguus sub altari paries, factumque erat in eo exiguum foramen, per quod veluti cujusdam arcæ indicia apparebant, et priusquam rumpi ulterius pergeret, mihi Joanni Antonio Campolongo, hujus magnificæ civitatis cancellario, injunctum fuit, ut locum describerem formamque altaris, quod erat altitudinis solitæ, et contentum